

17. Mar. 1845

FACTS

Date:

17. Mar. 1845

Page number:

Dagbog D, side 20-21

TRANSCRIPTION

17 Martz.

Uvished.

Er det muligt, at Noget endnu har den Interesse for mig, at Uvisheden om Opnaaelsen deraf¹ kan gjøre mig heelt uskikket til at foretage nogensomhelst Ting; og dog er det saa idag, jeg er ganske ledig og mærker saaledes, at jeg dog til dagligbrug maa være, om ikke flittig, saa dog beskjæftiget, thi denne Lediggang er ikke til at udholde. Jeg vil gaae ud imod Skik og Sædvane. Som Tiden nærmer sig, svinder Haabet meer og meer; jeg føler ikke denne Vexel af Tillid og Mistillid, den sidste har seiret og piner mig grueligt. Hvad skal dog denne Aften afgjøre med Hensyn paa min Fremtid? O Gud! denne Uro har dog det glædelige: at jeg føler, der er Liv i mig, saa er der jo endnu Haab, selv om jeg ogsaa denne Gang skuffes i mit inderlige Ønske. Mit inderlige Ønske? er det Ønske inderligt hos mig: at see Tydsklands Kunst og Italiens Mesterværker, at see de alvorlige Alper og de ædle Former i Italiens Bjerge, lokker nogen Farve, nogen Form mig bort? nei! det er en Flugt, jeg ønsker, næsten fra mig selv, og jeg kan tænke mig at savne Stof til danske Billeder paa min Reise, saa høit elsker jeg det Land, jeg vil løbe fra. Dog maa jeg bort, hente et frisk Aandepust i den rene Bjergluft og kun medbringe paa min Reise den Opfatning, jeg lærte i Danmark. Mine Reisebilleder skulle være Fortællinger, hvori man skal gjenkjende Nordboens alvorlige Foredrag og dybe Længsel efter Gjensynet af det ulykkelige Fødeland, der for Tiden har intet andet Opmuntrende og Styrkende, end den dybe Erkjendelse af sin Fornedrelse. Dog denne Følelse, denne Sorg er trøstelig, den er Guldtaarer, som [overstreget: det] gamle Danmark fælder over sig selv; men Kunstneren har kun Deeltagelse at yde, ham er det ikke givet at gribe kraftigt ind med hjælpsom Haand. Men kan han deiligt gjengive en Afglands af Barndomsdrømmene, kan han kraftigt paavise i sine Billeder Træk af det Nationale, som trods den lange Søvn har holdt sig i Folket og Naturen, da taler han dog et hjerteligt Ord, der dog turde have nogen god Virkning. I saadanne Tanker faldt mig nylig ind: at jeg kunde havt Lyst til at male den paany opdukkende Jord, som den er skildret i Gimlemythen: et Danmark, hævet op af Havet med de gamle Guldtaav i det høie Græs. Jeg har endog i Tanken gjennemarbejdet det, saa at den klare, gyldne, glandsfulde Luft, den frodige Vegetation uden Spor af Storme i Skovenes Udkanter, de bølgede Banker, grønne lignede i det stille blinkende Hav, staae saa deilige for mig som de aldrig ville [overstreget: for] komme frem under mine Hænder. Har nu et saadant Phantasiebillede ikke stort at sige i Kunsten, saa er det dog i Hovedet uskadeligt, og vænner os til at see [i] Naturen Mere, end vi øine til •21• hverdags. Men det, der skabte det, var ingen Higen efter at idealisere eller stilisere vor Natur, den jeg nødig vil bringe Andet ind i, end hvad der aabenbarer sig i den for mit Øie, naar jeg med stille Tilfredshed nyder den, hvad eller i mørk Tungsindighed i den

søger en Fred, en Harmoni, jeg langt snarere fandt i Tisvildes vilde Træk end i Menneskenes Færden, Trøst, Deeltagelse o s v. o s v. Lad dem blive mig fra Halsen imorgen med deres Trøstegrunde, jeg skal nok trøste mig selv. – men nu glemte jeg, hvad jeg vilde sagt – jo, det var: at jeg langt snarere ledtes paa Tanken om dette mythiske Landskab derved, at jeg følte en dyb Trang til ogsaa at give en Skjærv til Fordeel for mit elskede Fødeland. Ligesom Digteren til alle Tider har grebet Øieblikkets Interesse og tit med sit Ord opflammet de sygnende Sjælekræfter, saaledes har dog maaskee ogsaa Maleren undertiden gjort det; jeg tænker [her] paa Albrecht Dürers 4 Evangelister. Den samme Følelse er det vist, som tvinger den kjære Lorenz til idelig at sysle med Compositioner af vor Oldtids Historie, hvor der møder ham Vanskeligheder, han ganske skulde være foruden, om han tog fat paa Folkelivet og Dyrene, hvortil han har viist saa forbausende Anlæg. Vi maa sige, og jeg langt mere end han: Villien til det Gode haver jeg hos mig, men Kræfterne til at udføre det mangler jeg. – Nu gik dog nogen Tid – hvordan seer jeg ud imorgen?

¹ Lundbye ventede i disse dage svar på sin ansøgning om Kunstakademiets rejsestipendium.

20. Mærked

18. Mærked

Er det muligt, at Nægt end nu har den Interesse for mig, at Mærkelser om Opmaal-
seraf kan gøre mig helt ubekendt til at foretage nogen som helst Ting i og dog en det
saa idag, og en ganske ledig og markens vedde, at jeg dog til daglig brug mere end,
en ikke flittig, en dog beskæftiget. Men denne Lediggang er ikke til at indkalde. Jeg
vil gaa ind i med Helt og Tode. I den Tid marmes sig, vinderes Maalder mere
og mere i juleen ikke den Regel af Faldet og Mærkelser, der den sidste har vi.
et og finere mig grønt. Med skal dog denne Aften afjøre med blødsig paa
min Færdig! O Gud! Denne Høe har dog det glædelige: at jeg faar, saa en Lue i mig,
saa en dog en end en Maal, selv om jeg ogsaa denne Gang skaffes i mit indrelige Færdig
Mit indrelige Færdig? er det Færdig indreligt har mig: at see Tysklands Kunst og
Skulptens Mærkelser, at see de alenelige Alper og de østlige Færdig i Nations
Bygning, lette nogen Færdig nogen Færdig mig bød? nej! det er en Færdig, jeg indre,
mæsten for mig selv, og jeg kan tænke mig at sære Hof til danske Billeder
paa min Færdig, saa Mit eldte i det Land. Jeg vil leve for. Dog maa jeg bød,
hvert et færdig Land færdig: den aene Bygning og kan medbringe paa min Færdig
den Opfattelse, jeg Leve i Danmark. Min Færdig Maalder skulle være Færdig,
hævi man skal gjenkende Nordens alenelige Færdig og lige Længde efter
Færdig af det mærdig Færdig Land, der for Tiden har indet andet Opmaalder
og Færdig, end den lige Færdig af sin Færdig. Dog denne Færdig,
denne Lue er færdig, den er Færdig, som det gamle Danmark færdig over
sig selv: men Kunstneren har kun deltagelse at sig, han er det ikke giakt at give
Færdig ind med Færdig Maalder. Men kan han deligt gjengive en Færdig
af Børn, med Færdig, kan han kraftigt præise i sine Billeder Færdig af
det Nationale, som trøds den lange Tid har kaldt sig i Færdig og Naturen,
sa taler han dog et færdig Land, der dog trøds har nogen god Færdig.
I seedaene Færdig færdig mig mig ind. at jeg kunde hært Lyst til at
male den færdig opdækkende Færdig, som den er skildet i Færdig: et dan-
mark, hært op af Maalder med de gamle Færdig i det hært Færdig. Jeg kan
endog: Færdig gjenne arbeidet det, saa at den klæde, gældes, gældes færdig
Lyst, den færdig Vegetation inden Færdig af Færdig i Færdig: et Færdig
ten, de halvgode Børn, grønne ligende i det stille blinde Maalder - stæ
saa delige for mig som de aldrig vilde for komme frem inden mine Maalder.
Hævi et sandt Færdig Maalder ikke stæ at sig i Kunst, saa en det dog
i Maalder indre, og seerne er til at see i Maalder Maalder, end i sine til

21.
fredags. Men det der skete det, var ingen Kigen efter at i de altsene eller stils over
vor Natur, den j. stadig vil bringe. Andet var i, end hvad der aabenbar sig i den
for mit Øie, naar j. end stalle Tilfredshed nyder den, hvad eller i mit Tunge
sindighed i den søges en Færd, en Klammere, j. langt snarere fandt i Tidsindes
vilde Tænk end i Menneskers Færd, Tænk, Iagttagelse o. v. o. v. Had den Kine
mig fra Klæben i morgen med deres Tænk p. j. skat nok træste mig selv
men vi glæde j. hvad j. vilde sagt - jo, det var i at j. langt senere ledtes fra
Tænken om dette mystiske Landskab, hvad, at j. fælte en dybt Trang til ogsaa
at gaa en Stund til Tænk for mit elskede Færd, Land. Ingenting digteren til alle
Tider har gaaet i Tænk, i Tænk og det med sit Øie opflammet de søgende
Spørgsmaal, snedtes her d. j. meere ogsaa Mellem i endstiden gik det, j. ten
ker, j. p. altsat Dine 4 Evangelier. Den samme Fæle er det vist, som
første den høje Loreng til idet, at siges med Compositionen af en Oldids
Historie, hvor der ender hans Vanskeligheder, han gaar skole i sine for-
per, om han tog fat p. Fælehed og Dyrer, hvad han har vist sin
forhøvede Anlæg. Vi kan sige, j. j. langt mere end han. Villen til det
gode haaber j. har mig, men krafted til at indføre det mangler j. -
Vi gik dog ingen Tid - hvordan ser j. ind i morgen?
Vished.
Hver Morgen bragte sin høje Loreng mig den glade Tidende: at j. har faaet Stipendiet.
En eneste Dag har saaledes gik alle Tænk omkring i mit Hoved, at j. neppe kjender mig selv.
j. der gik med sinnet Ansigt omkring, venter og gaar - den min fra et Hoved til et andet,
Kine grædende og end taget med Nærlighed. Jo, da j. gaar gikhen at grædende den
gamle Brendis fra hans Fælehed, tillædes j. end af Mennesker, der tidlige aldt,
vilde sat til mig, o. de lærige Tænk. er j. da en anden min, fandt j. skat den fremmede
Lande. Den store pedantiske Capt. Klæben selv, der vist dygt har foragtet min unge Person,
var rimelig, og hans Elever Grev Møller til Aagaard var saa naadig at ender det
si sig med mig en Stund; den dygt. han skule vide, at j. i Vinter har siget
ind den Steensøtning, han fra et Par Aar s. den adslagne, for at forvandle den til
et Høngårde, en Gjering, besøger han blev taget under Behandling af Prof.
Peer Højst i Lov, der ingentunde Lages Fingrene imellene. Altsat man saa
det en interessant Person, hvad naar det da bliver, naar man har vist. Det er
j. besynderligt, han dygt den Besødnig for det Fælehed er han er. j. siger j.
var mere vidt, naar j. i gamle Dage med stille Begeistring opfattede, og gik ogsaa efter
Enne vor Natur, da der var Fred og Trøst i mit Indre, end nu, da j. i Tælelsen af
Længde og Tidsforløbet søger ind en Fæle at glemme og leve, fordi der er ikke
Liv nok i mig til at gaa videre. Men da ender den Dagen mig, og inden Bitterhed